מעשה הקרבנות הלכה הלכה

:ານ

′~~~ 5

מסורת הש"ם

ל) [ל"ל ואמר], ב) [חוס' דערכין ספ"ג], ג) ערכין לא: לערכין טפ גן, גם שניםן כ. [יומא סה:], ד) לקמן כ. שבת פו: סוכה נד: ערכין ט: [תוס׳ שם פ״ח ה״ד], ט: [תוט שם -כ) [עמ"ש תוס' לקמן כ. ה:], ו) קדושין לד:, ה) [עי מוס׳ ערכיו יח: ד״ה שנתון, ט) [דברים כז], י) כתיב ביה תאכלנו כו' מדכתיב כל כל"ל. כ) ובספרי פרשת ראהו. ל. כ, ש) [בספרי פושנו לחס]. () הך הניחא הוא התחלת דבור תוס' אחר, מ) גי' רש"א עס, נ) ול"ל בתראו אמנס בפ"ב שם ט: מוכח ג"כ, ס) [דף שם ט: מוכח ג"כ, ס) [דף ה:], ע) ח"מ,

תורה אור השלם

ו. וְאָם לֹא יִגְאֵל עַד מְלֹאת לוֹ שְׁנָה תְמִימָה וְקָם הַבַּיִת אֲשֶׁר בָּעִיר אֲשֶׁר לוֹ חֹמָה אֲשֶׁוּ בָּצִּיוּ אֲשֶׁוּ לוּ וּוּ לְצְמִיתֻת לַקְנֶה זּ לְדרֹתָיו לֹא יֵצֵא בִּיבֵל:

2. בִּי תִדֹר נֶדֶר לַיִיְי אֱלֹהֶיךְ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְמוֹ בִּי דְרשׁ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְמוֹ בִּי דְרשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יִיָּ אֱלֹהֶיךְּ מִעִּמְּךְ וְהָיָה בְךְ חֵטְא:

דברים כג כב -- ב -- . . . 3. כִּי אָם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יַבְּחַר יִיְ אֱלֹהֵיכֶם מִכְּּל שִׁבְּטֵיכֶם לְשׁוּם אֶת שְׁמוּ שִׁבְטֵיכֶם לְשׁוּם אֶת שְׁמוּ שם לשכנו תדרשו ובאת

הנהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה בשלמה רגלים כו' ערב פסח וכך הפירוש בהא דקאמר הניחל למ״ד: (3) ד"ה לשה כו' על הכל מאן אייתיה ומשני עד הכא דמחייבת אימיה נשמחה :אייתיתה משמע

גליון הש"ם

גמ' אמר רב כהנא מאן דקא מותיב. כעין זה שבת קכג ע"א כתובות יא ע"א: וכו' ושילהי אדר בתרא לאו רוקא. עיין יומא סז ע״א בת״י ד״ה דתניא:

מוסף רש"י

ואידך. רג זכיד אמר לך, כל היכא דתני פסח. וגעי לאדכורי מידי בעלרת. תבי עצרת. ולא קרי ליה חג, אבל אי מדכר לפסח בלשון חג המצות הוה חני לעצרת כלשון חג (תמורה יח:). שנה תמימה. האמורה כבתי ערי מומה להיום חלוטה ללוקח (יומא סה:). כמגין ימות החמה. בין בפשוטה בין נמ**עוכרת** (ערכין לא:) אלא לימות החמה ויוחא וווח). מונין י"ב חדש מיום ליום מופן יצ מועם מיום כיום אם פשוטה היא (שם) כמו שאנו קובעין אותן לשנת לבנה (ערכין שם). אלא ד' ימים בלבד. אס נהגע עכשיו באחד בשבת, יהא לשנה הבאה **בחמישי בשבת** (לקמו כ. וסוכה נד: וערכין ט:) כשחתה קובע

יאחד חסר, הוו ארבעה ימים בין תחלת שנה לתחלת שנה אחרת, שמנין חדשי לבנה כסדרן שנ"ד ימים, כולן שבועין חוץ ת התקר שה המנה של היו לה של המנה לה המנה לה המנה לה המנה של המ מולדום חמשים ומשעה, נמצא כל חדשי השנה אחד מלא ואחד חסר, ואחרים סבירא להו דאין מעברין ואין מחסרין שום חדש מולדום חמשים ומשעה, נמצא כל חדשי השנה אחד מלא ואחד חסר, ואחרים סבירא להו דאין מעברין ואין מחסרין שום חדש לצורך. אלא הובעים ראשי חדשים אחד מלא ואחד חסר לעולם, נמלא בין פסח לפסח ד' ימים, ששה מלאים וששה חסרים שלש מלות ומתקים ולרכעה מים ה, של מלו מנו ומחו ומחים מים של משלה במלו לה של של משלה לה מלו מחוד מה זו לקביעת שנה ה מלות ומתקים ולרכעה מים ה, של שלות ומתקים מים מחודים שרושות, מולולו ד" ימירים בין קרעת שנה זו לקביעת שנה הבלה (מוכה נה). ואם היתה שנה מעוברת חמשה. דקסבר מדש העיבור לעולם מסר, עשרים ושמונה ימים שלו ארכעה שבועות, נתוא יום אחד יתר, תנהו על ארבעה יתים שבשנה פשוטה הרי חתשה (שם). זה לקט שבחה ופאה. שהן חלקו של עני דכתיב ביה (שמות כב) את העני עתך (דעיד ה:). אשה בעלה משמחה. אין חובת השמחה תלויה בה אלא על בעלה מישמחנה, קרי ביה ושימחת (קדושין לד:).

שהיה חולה. הולד: כל היכא דקתני פסח. דבעי למיתני בתריה שבועות תני עלרת ולא חג: שנה בלא רגלים. לקמיה מפרש: למיקבעיה בלאו קא מהדר. להודיעך כל לידי זמן התחלת בל תאחר שבו: אלאוי יסירי לא מהדר. להודיעך לאוין הרבים שבו: הניחא

למאן דבעי כסדרן משכחת לה. דעברה שנה ולא עברו רגלים כסדרן ולמדך דכיון דעברה שנה אע"פ שלא עברו רגלים כסדרן חייב וסבר לה כר"ש בחדא ופליג עליה בחדא: בשלמה לרבי. דחמר חדש העיבור אינו מן השנה חוץ מי"א יום ששנת חמה יתירה על הלבנה משכחת לה בשנה מעוברת: שנה תמימה. האמורה בבתי ערי חומה מונה שק"ה ימים ואפי׳ בשנה פשוטה ואף בשנה מעוברת כיון שעברו ג' מאות וששים וחמשה ימים משמכרה נחלט לו: מיום ליום. מט"ו בניסן לחמשה עשר בניסן אם מכרה בט"ו בניסן נתעברה לו למוכר ועל כרחו של לוקח אינו נחלט עד שיגיע ט"ו בניסן: בתר חג המצום. בתוך הרגל ואית דאמרי לאחר הרגל °ושילהי אדר בתרא לאו דוחה אלה לחחר שינה חדר קחמר: שנה מלית. ג' מחות וששים וחמשה ימים: פעמים ששה. שהוא ששה בסיון יום החמשים לעומר: שניהם מלחים. ניסן ואייר הרי ט"ו ימים מניסן ול' דחייר מלו להו חמשים בחמשה בסיון: ה' מלה כו'. ומשכחת לה שנה בלא רגלים כגון שניהם מלאים ואירע עלרת בה' בסיון והקדישה למחרת בו' בסיון ולשנה הבחה היו שניהן חסרים וחירע עלרת בז' בסיון והשנה מלאה ביום ו' בסיון משהקדישה ועדיין לא עבר עלרת עליו: מאן הנא כו'. ת"ה דלא איירי בשנה בלא רגלים: אלא ד' ימים. קסברי לעולם כל חדשי השנה אחד מלא ואחד חסר ואין מעברין ואין מחסרין שום חדש ללורך והויא לה שנה שנ"ד ימים נמנאת כל השנה שבועים שלמים חוץ מד' ימים והן הדוחין קביעות השנה מקביעות חברתה: ואם היחה שנה מעוברת המשה. הסבר חדש עיבור לעולם חסר ואינו דוחה את המועדות אלא יום אחד שהוא יתר על ד' שבועות: יורש מהו בכל האחר. על נדר אביו: קרי ביה עמך ומעמך. ודרים ביה תרתי דעמך משמע ליה חלקו של עני ומ' יתירא למעוטי יורש: מי אמרי׳ הא לא מיחייבא בראיה. דכתיב (דברים טו) כל זכורך וכיון דלח מיחייבא למיסק לא שייך בה זמן רגלים לבל תאחר או דלמא מיחייבא למיסק משום שמחה דכתיב (שם)

ושמחת בחגך ואמר מר (פסחים די קט.) בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שלמים שנחמרש וזבחת שלמים וחכלת שם (וחכלת) ושמחת: בעלה משמחה. בבבל בבגדי לבעונין בא"י בבגדי פשתן המגוהלים הכי איתא בקדושין (ד' לד:): הא נסס. דקאי להרצאה משנראה להרצאה:

שהיה חולה בעצרת. דפסול להקרצה כדתנן צבכורות (דף מא.) זקן חולה ומזוהם ובפרק כל האסורים (תמורה דף כמ:) דרשיגן ליה מדכתיב מן הנאן מן הכבשים ומן העזים ועוד כתיב (מנאכי א) כי תגישו פסח וחולה אין רע: אחד בבור ואחד

שהיה חולה בעצרת רב אשי אמר מאי ואכלנו ולדה שלמים בחג דקתני חג השבועות ואידך כל היכא דתני פסח תני עצרת 🌢 (אמר) רבא אכיון שעברו עליו ג' רגלים בכל יום ויום עובר בבל תאחר מיתיבי יאחד בכור ואחד כל הקדשים כיון שעברו עליהם שנה בלא רגלים רגלים בלא שנה עובר בבל תאחר והאי מאי תיובתיה אמר רב כהנא 9 מאן דקא מותיב שפיר קא מותיב מכדי תנא אלאוי קא מהדר ליתני בכל יום ויום עובר בבל תאחר ואידד תנא למיקבעיה בלאו קא מהדר בלאוי יתירי לא קא מהדר גופא אחד בכור ואחד כל הקדשים כיון שעברו עליהם שנה בלא רגלים רגלים בלא שנה עובר בבל תאחר בשלמא רגלים בלא שנה משכחת לה אלא שנה בלא רגלים היכי משכחת לה הניחא למאן דאית ליה כסדרן משכחת לה אלא למאן דלית ליה כסדרן היכי משכחת לה בשלמא לרבי משכחת לה בשנה מעוברת דתניאי ישנה תמימה רבי אומר מונה ג' מאות וששים וחמשה יום כמנין ימות החמה וחכ"א ימונה י"ב חדש מיום ליום ואם נתעברה שנה נתעברה לו משכחת לה לרבי דאקדשה בתר חג המצות דכי ממא שילהי אדר בתראה שנה מליא רגלים לא מלו אלא לרבנז היכי משכחת לה כדתני רב שמעיה עצרת פעמים ה' פעמים ששה פעמים שבעה הא כיצד שניהן מלאין חמשה שניהן חסרין שבעה אחד מלא ואחד חסר ששה ומאן תנא דפליג עליה דרב שמעיה אחרים היא דתניא יאחרים אומרים אלא לר"ה לר"ה אין בין ראה לעצרת אלא ימים בלבד ואם היתה שנה מעוברת חמשה בעי ר' זירא יורש מהו בבל תאחר ₪ בי תדור נדר אמר רחמנא והא לא נדר או דלמא ובאת שמה והבאתם שמה והא מיחייב ת"ש דתני רבי חייא מעמך יפרט ליורש והאי מעמך מיבעי ליה יזה לקם שכחה ופאה קרי ביה עמך וקרי ביה מעמך בעי ר' זירא אשה מה היא בבל תאחר מי אמרינן הא לא מיחייבא בראיה או דלמא הא איתה בשמחה א"ל אביי ותיפוק ליה הדהא איתה בשמחה ומי אמר אביי הכי יוהאמר אביי אשה בעלה משמחה לדבריו דר' זירא קאמר איבעי' להו יחבכור מאימתי מונין לו שנה

המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר כדאמר בע"פ (פסחים ד' קט. ושם) ועוד אמרי' פ"ק דחגיגה (ד' ו.

בל הקדשים. להכי נקט נכור דעיקר שנה בבכור כתיב י מדכתיב כל הבכור :סעיף אשר יולד (דברים טו) מלמד שהבכור נאכל כל שנתו כלומר דכתיב ביה תאכלנו שנה בשנה ושאר הקדשים דרים התם י) מדכתיב כל: בשלמא רגלים בלא שנה : 16 משכחת לה. כגון דאקדשה ערב פסח (4) כך הפי׳

ס הניחא למ״ד דבעי כסדרן משכחת לה כגון דאקדשיה בתר חג המצות: שנה בלא רגלים היכי משכחת לה. דאי באקדשיה בתוך הרגל דכי מטיא שתא אכתי ליכא שלש רגלים דשלימים בעיגן כדלעיל ה"נ איכא רגלים שלימים דסוף רגל ראשון דאשתקד מלטרף מי (על) תחלת רגל דהשתח ובירושלמי מפרש תפתר כגון דאקדשיה כשהיה מחוסר זמן בפסח ולקמן אין משמע כן דאמרינן אין מונין שנה לבכור אלא משעה שראוי להרנחה: בשלמא לרבי משכחת לה בשנה מעוברת. לר"מ דאמר לעיל ברגל אחד ולר״א בן יעקב דאמר שני רגלים לא משכחת לה אלא בחולה ברגלים והוא הדין דהוה מלי לשנויי הכא לרבי ולרבנן: במנין ימות החמה. ופי׳ בקונט׳ וה״ה בכל שנים סתם לרבי דילפינן מתמימה דבתי ערי חומה כדמוכח בפרק י (שני) דערכין (דף לא:): בתר חג המצות. לאו דוקא דהוא הדין בתוך חג המלות כדמוכח לעילם דכולי רגל בעי:

יורש מהו בבל תאחר. דיוכש חייב להביא כדתנן במסכת קינין (פ"ב משנה ה) ומייתי לה בכמה דוכתי האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשים עולתה ומשמע בפ״ק דקדושין (דף יג:) דלמ"ד שעבודא לאו דאורייתא כשהפרישה מחיים ולמ"ד דאורייתא אע"פ שלא הפרישה מחיים ובסוף יש בכור (בכורות דף נא:) נמי אמר מה להלן יורשים חייבים בעולת ראיה של אביהן: הא דיתא בראיה. והוא הדין זקן וחולה ומי שאין לו קרקע וכל הפטורים מן הרחיה: דהא איתה בשמחה. וקרינה בה ובחת שמה והבחתם שמה: אשה בעלה משמחה. פי׳ בקונט׳ בבבל בבגדים [לבעונים] ובא"י בכלי פשתן המגוהלין כדאיתא

בקדושין (ד' לד: ושם) וקשיא לר"ת

דהני מילי בזמן הזה אבל בזמן שבית

ושם) אמתני׳ דאיזה קטן כל שאינו יכול לאחוז בידוש [של אביו] לעלות מירושלים להר הבית עד הכא מאן כי אתייה ומשני עד הכא מיחייבה אמיה בשמחה משמע שזקוקה לעלות משום שלמי שמחה ומפרש ר"ת בעלה משמחה שהחיוב על בעלה ולא עליה לפיכך לא קרינא בה ובאת שמה והא דקאמר בחגיגה דמיחייבה אמיה משום בעלה ולא משום היא ומיהו אשכחן בפסחים פ' אלו דברים (ד' עא.) אפי׳ בומן שבהמ״ק קיים היכא דלא אפשר משמחה בכסות נקיה ויין ישן כגון היכא דחל יו״ט ראשון של חג להיות בשבת דבעינן זביחה בשעת שמחה :

> ברי בסיוז. כיצד. שניהם מלאיז ניסז ואייר. עצרת בה׳ בסיוז. ניסז מלא אייר חסר. עצרת בר׳ בסיוז. ניסז ואייר חסרים. עצרת בר בסיון, כבר, מכונם באחן בסון חייר, כברות בסיור בסיור בסיור בל מלא איר הוא בסון, כבר בסיור. בדי בסיון מירוש אם הן שניהם מלאין, מתחילין ספירת תעומר מי״ר בניסן, הנה ט״ר בניסן ולי מאייר, הנה מ״ה ימים, בה״ בסיון תשלום ני יום והוא יו״ט של עצרת. ואקרשיה בששה בסיון דהוא אחר עצרת, ובשנה הבאה חל עצרת להיות בו״

ערנות אחד הלא ואחד חים, אשרוץ "יה ושל החדש ביד ימים. כשתשליכם ז"א נשארו די. ובשנה מעוברת מוסיפין לו אדר שני שהוא כ"ט יום, כ"א יוצאין ז"ז, נשאר יום אחד, ו"א שנשארו מן השנ"ד ימים, הרי ה' ימים במעוברת. נמצא בר פלוגתיה דרב שמעיה אחרים. בעי רי זירא יווש מהו בכל תאחר. ואפשיטא דיורש אינו עובר בכל תאחר. בעי רי זירא אשה מהי בעי בעי הי זירא יווש מהו בכל תאחר. ואפשיטא דיורש אינו עובר בכל תאחר. בעי רי זירא אשה מהי בשמחה, והאמר אביי במסכת קרושין אשה בעלה משמחה, כלומר אזהרה על הבעל לשמח את אשתו ברגל, ואין האשה מוזהרת. ופרקינן לדבריו דר׳ זירא דאמר או דלמא הא איתא בשמחה קאמר, וליה לא סבירא ליה. אביי הכי כי אשה איתה בשמחה, והאמר אביי במסכת קרושין אשה בעלה משמחה, כלומר אזהרה על הבעל לשמח את אשתו ברגל, ואין האשה מודרת מבעינן שנה משנראה להרצאה, והוא מיום השמיני והלאה עד מלאת לו שנה שמים או לאכילה או לא. ואסיקנא בכור תם בעינן שנה משנראה להרצאה, והוא מיום השמיני והלאה עד מלאת לו שנה שממה.

אביי אמר משעה שנולד רב אחא בר יעקב אמר

משעה שנראה להרצאה ולא פליגי יהא בתם

ב מיי׳ פי״ב מהלכות שמיטין הל׳ א והל׳ ה ופ״א מהל' בכורות הל' יב סמג עשין ריא טוש"ע יו"ד סי שו לא ג ן מיי׳ פ״ח מהל׳ קדוש החדש הלכה זן סמג עשין מז: לב ד ה מיי' פי"ד מהלי

מעשה הקרבנות הלכה יד [ופ"א מהלכות חגיגה הלכה יון. ר מיי' פ"א מהלכות בכורות הל' ח סמג עשין לג ו מיי" . ריד טוש"ע יו"ד סי' שו סעי'

רבינו חננאל

שהיו הבעלים חוליז בעצרת שהיו הבעלים חולין בעצות ולא עלו ולא חגגו. ופריק רב אשי פירוק אחר ופשוט הוא. אמר רבא כיון שעברו עליו ג' רגלים בכל יום ויום עובר בכל תאחר. ואותבינן . עליה מיהא אחד בכור ואחד כל הקדשים כיון שעברו עליהן שנה בלא רגלים או . רגלים בלא שנה עובר בבל תאחר. ודייקינן מדלא קתני בכל יום ויום עובר בכל תאחר. ש"מ דבלאו אחד ביבו יווא יכבו. יכוקנן למיקבעיה בלאו קמיהדר, אלאוי יתירי, כלומר בכל יום ויום עובר בלאו, לא קא מחזר. פירוש בשלמא רגלים בלא שנה משכחת לה. ואפילו למאן דבעי כסידרן, כגון שנולד בתחילת ניסן . דכד מטי ליה שלהי תשרי. וכו מט ליח שלחי תשור, הרי ג' רגלים מלו להו, פסח ועצרת וסוכות, שנה לא מלאי. אלא שנה בלא רגלים היכי משכחת לה. בשלמא למאן דאית ליה כסידרן משכחת לה כגון דאקדשה באייר, דכי מטי ליה אייר אחרינא, שנה מלאי ועדיין רגלים לא מלו. דהא לא עבר י גלים לא מלו, וווא לא עבר עליו אלא חג המצות בלבד, וצריך לעבור עליו ע[ו]ד . עצרת וחג הסוכות. ואחרי עברות רווג הטוכחת, האוודי כן יעבור בבל תאחר. אלא למאן דלית ליה כסידרן היכי משכחת לה. בשלמא אליבא מלאת לו שנה תמימה, ודייק . הלשוז דכתיב תמימה ואמר שנה תמימה, מונה ימים כמיניין ימות החמה, משכחת לה כגון דאקדשיה בתר יום חג המצות והוא ביום "ו בניסן, דכי מטא שלהי אדר בתראה והוא יום (כ"ה) אור בתראה ההוא יום (כ ה) [כ"ז] באדר שיני, מלאו לה שס"ה ימים, ולא עברו עליו אלא עצרת וסוכות בלבד. שלש רגלים, וזהו שנה מלאי רגלים לא מלאו. הנה זה אליבא דר'. ורבנן דאמ' מונה י"ב חודש מיום ליום ואם נתעברה השנה נתעברה לו. משכחת לה כגון דהוה עצרת רההיא שתא בה' (בניסז) (בסיון], ואקדשיה בו' בסיון דהוא בתר חג עצרת, וכשנה הבאה חל עצרת להיות בז׳ . שלמה שנה, ועדיין ג' רגלים לא מלאו להז. כדרב שמעיה יי דתני עצרת פעמים בה' בסיון [פעמים בר׳ בסיון] פעמים